

Lletra de Plàcid

Al seu amic, petit burgeset, redimit per obra i gràcia del Comitè

Amic:

No facis esment si trobes aigualida a aquesta lletra que avui t'adreço. És que estic ficat a dins d'un coci d'aigua. De die ha que la meva vida transcorre dins d'aquest coci, que no sé si beneir o maleir. És com llavors que vaig rebre aquell cop de pedra, que també vaig haver-me d'aigualir qui-sap-lo. Així com hi ha qui a tot vol tirar-hi un vel, a mi, pel meu mal cap (o pel que sigui), m'obligués a enar-me a l'aigua. O millor dit, a ficar-me al coci. I no precisament de peus. Però tot sigui per a allargar-nos aquesta vida miserable, ara justament que, com mai, paga el tret de viure-la, amb el neguit i les il·lusions i les esperances que ens donen les coses que s'inicien.

Altrament, ja sé que el Comitè del teu poble et cobra el lloguer de la casa que tu et creies que era teva perquè per a això l'havies comprada i pagada amb moneda bona i rebedora. I sé també que no et saps avenir ni et resignes als designis del Comitè.

Amic, jo et recomano «una vegada més» que t'avinguis amb el «nou ordre de coses». I pensa que el Comitè és el que, ara com ara, ho ha d'anar endegant tot i cal que, entre tots, procurem que ho faci de la millor manera possible.

Apart d'aquesta recomanació, que ja em perdonaràs, i per bé que et faci estrany, em permetràs que et felicitï. Jo, que et sé la

Per al retorn al camp

Perquè els treballadors retornin al camp, cal acostar el camp a la ciutat; cal humanitzar la vida del camp.

El treballador del camp no ha d'ésser una bèstia de càrrega, sinó un ciutadà amb dret als gaudis de la vida. No ha de viure aïllat. Al camp han de portar-s'hi les indústries derivades dels productes de la terra i han de portar-s'hi els avenços de la civilització. El pagès ha de poder llegir i afinar els seus sentits amb el teatre i amb la música i amb les belles arts. No ha de viure en la foscor, ni el seu esguard ha de recloure's en els límits d'unes muntanyes. La llum ha d'ésser la seva guia i el seu esguard ha d'allargar-se a l'infinit...

vida, et vull felicitar perquè el Comitè, sense ni tu adonar-te'n, t'ha redimit i possiblement t'haurà tornat l'alegria del viure.

La teva casa no és teva i el teu negoci te l'han socialitzat... I bé, amic, vols dir-me què en feies de tenir una casa i de posseir un negoci com aquest que ara te n'han fet soci? Vols dir-me de què et servien els diners que guanyaves tan afanyosament i guardaves amb tota por i amb tant d'interès, per no dir-ne egoïsmes?

Tu, bon amic, no has gaudit de cap plaer. No tens fills. I gosaria creure que no els tens per la temença d'haver-los de mantenir. No saps què és una festa major ni un aplec, ni coneixes res del viure amb alegria. Els dies feiners, per tu, eren iguals que els dies de festa. Has viscut reclòs sempre al teu obrador o has badat rera del taulell de la teva botiga. Bé, has badat, has badat... Potser no que no badaves. Segurament tentestaves a esmenar el sistema mètric decimal de les balances i de les mesures. I sempre, sempre, amb l'obsessió d'arreconar, d'arreconar i d'arreconar...

I bé, vols dir-me per què aquest afany teu d'arreconar? Vols dir-me per què la teva dona, hivern i estiu, havia d'anar i venir cada dia del poblet on treballava, posseïnt tot el que posseïu, o posseïeu? Em diràs que tot aquest deliri i aquest no viure, era per l'obsessió de la «bona vellesa» que us volíeu donar.

La bona vellesa!.. Però encara no ho vols creure que és preferible la bona joventut? Què serà la teva bona vellesa, si no coneixes, ni has conegut mai el viure de jove? No has vist, per ventura, tot aquests que abans que tu han fet com tu? Jo sí que els he vist. I en veig cada dia. I tots em fan tanta llàstima com em feies tu fins ara. Tots fan igual. Suen, pateixen; no estimen ni els seus; desconfien dels parents i dels amics; no volen saber de cap necessitat; no viuen sinó amb la mateixa dèria que a tu t'ha malmès fins ara el millor dels teus sentiments. I tot, per què? Doncs, perquè quan siguin vells puguin anar a tots els balnearis i a tots els sanatoris a beure-hi aigües pudentes, amb la il·lusió que es treuran les pedres que se'ls han posat al fetge i que es curaran del reuma que els lleva tota guspira d'alegria i bon humor.

No, amic, no; no vulguis esperar a viure quan les xacres et facin ranquejar. Viu ara que ets jove! Si fossis aficionat a la literatura, o si tan sols anessis al teatre de tant en tant, coneixeries el «Faust». Faust era un saviàs que envellí estudiant al seu laboratori i quan s'adonà que la vida se li acabava sense haver fruit de la joventut que esclatava al camp i triomfava per tot, es va vendre l'ànima al diable perquè aquest li tornés la joventut.

No vulguis fer com Faust. En primer lloc, perquè ara no està a la mà dels diables això de tornar la joventut a la gent. I en segon lloc, perquè si després d'aquest infern on has viscut —o d'aquests llims,— encara haguessis d'anar a l'altre!..

Accepta, doncs, la meva felicitació i estigues agraït al Comitè. I viu. Treballa, que això sempre està bé i tots hem de fer-ho; però viu. Viu ara que encara hi ets a temps. Feu alguna bogeria tu i la teva dona. Aneu a veure coses que sols n'heu sentit parlar. Sortiu a airejar-vos. Feu alguna excursió. Alguna nit aneu al teatre... Les coses bones i les coses belles no ho són tan sols pel que són; sinó pel que nosaltres hi trobem. Si ets vell i vas al teatre, t'hi adorms i si fas una excursió, no tens l'humor ni el delit de la joventut per a córrer món i els teus ulls cansats no veuen les coses amb tanta boniquesa com les veuen els ulls dels joves. I, el més principal, que ja no ets a temps de reviuir aquelles hores de felicitat. Pensa només un instant que ara ja fossis vell. Que ja fossis a l'edat d'encetar la poma per a la vellesa. Quines coses podries contar de la teva vida? Amb quines alegries podries recrear-te en recontar els temps de la teva joventut que no coneixes?..

Creu-me, «tot això que ara passa», és difícil de dir amb certitud com acabarà. Però, acabi com acabi, tingues per cert que tots hi guanyarem. Fins hi guanyaran els balnearis i els sanatoris! Sols que els que hi aniran temps a venir, ja hi aniran cansats i tips de viure i no, com ara, amb la il·lusió, amb la trista il·lusió, que tot just enceten la vida quan són ja al declinar d'aquesta.

PLÀCID

El més gran perill

El més gran perill d'aquestes hores greus no és l'exèrcit de mercenaris i de gent forçada que asassina i crema en nom de Déu; ni és l'ajut del feixisme internacional, comprovat i denunciat al món enter. El més gran perill, és que aquí encara hi ha qui es creu que la guerra no els afecta a ells, per bé que cuiten a aprofitar-se dels avantatges de la revolució.

Per a fer front a aquest perill, res no hi ha com el servei obligatori i la contribució obligatòria.

Tots hem de contribuir igualment a vèncer el feixisme. Amb els cabals de tots i amb l'esforç de tots. Després, ja vindrà el gaudi.